

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 25:
Έσοδα δήμων και κοινοτήτων.

1. Τα τακτικά έσοδα των δήμων και κοινοτήτων είναι αυτά που προέρχονται από:

- α) θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους,
- β) τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους,
- γ) ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα,
- δ) φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές
- ε) τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το Ν. 1892/1990 (Α' 101), άρθρο 113 παρ. 6 εδ.

β', όπως αυτό ήδη αντικαταστάθηκε διά του άρθρου 55 του Ν. 1946/1991 (Α' 69), ορίζονται τα ακόλουθα:

"β. Από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης διατίθεται το 12% των 2/3 της επιχορήγησης της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 προς αυτούς, για αμοιβή καθαριστριών, λειτουργικές δαπάνες των σχολείων και επισκευή ή συντήρηση σχολικών κτιρίων".

Ο φόρος των ηλεκτροδοτούμενων χώρων (ν. 1080/1980), όπως διαμορφώνεται εκάστοτε, μπορεί να προσαυξάνεται, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, περαιτέρω μέχρι 25% προκειμένου το πρόσθετο αυτό ποσό να διατίθεται αποκλειστικά για ενίσχυση των κονδυλίων λειτουργικών δαπανών και συντήρησης των σχολείων".

2. Τα έκτακτα έσοδα των δήμων και κοινοτήτων είναι αυτά που προέρχονται από:

- α) δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες,
- β) εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και
- γ) κάθε άλλη πηγή.

3. Οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι των δήμων και κοινοτήτων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων:

- α) φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων,
- β) τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων,
- γ) Φόρο Ακίνητης Περιουσίας (Φ.Α.Π.),

δ) φόρους που έχουν θεσπιστεί υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης και δεν καταργούνται με τον παρόντα νόμο. Από τα έσοδα της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής το ένα τρίτο (1/3) εγγράφεται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών δραστηριοτήτων των δήμων, κοινοτήτων και αναπτυξιακών συνδέσμων. Τα υπόλοιπα δύο τρίτα (2/3) εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και διατίθενται για γενικές δαπάνες δήμων, κοινοτήτων και αναπτυξιακών συνδέσμων. Η απόδοση των πόρων αυτών καλύπτει το κόστος των υπηρεσιών για τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβασθεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Στους πόρους αυτούς συμπεριλαμβάνονται και οι χρηματοδοτήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση για τη λειτουργία και μισθοδοσία του προσωπικού των Κ.Α.Π.Η. από τα Υπουργεία Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Αιγαίου και τη λειτουργία σχολείων από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Με το άρθρ. 29 παρ. 2 Ν. 3448/2006, ΦΕΚ Α 57/15.3.2006, ορίζεται ότι: "2. Η περίπτωση δ' της παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α') τροποποιείται ως εξής:

"δ) φόρους που έχουν θεσπισθεί υπέρ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και δεν καταργούνται με τον παρόντα νόμο. Από τα έσοδα της περίπτωσης α' της

παραγράφου αυτής το ένα τρίτο (1/3) εγγράφεται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών δραστηριοτήτων των Δήμων, Κοινοτήτων, Αναπτυξιακών Συνδέσμων, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή των Α.Ε. και στις οποίες συμμετέχουν φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ποσοστό 50% τουλάχιστον. Τα υπόλοιπα δύο τρίτα (2/3) εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και διατίθενται για γενικές δαπάνες Δήμων, Κοινοτήτων, Αναπτυξιακών Συνδέσμων, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή των Α.Ε. και στις οποίες συμμετέχουν φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ποσοστό 50% τουλάχιστον."

4. Τα έσοδα της προηγούμενης παραγράφου, όπως αυτά προσδιορίζονται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 8, 9 και 10 του άρθρου αυτού, κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε ειδικό Λογαριασμό με τίτλο "Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι των δήμων και κοινοτήτων".

"5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. καθορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής των εσόδων που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και στον τακτικό προϋπολογισμό.

Ως κριτήρια κατανομής λαμβάνονται υπόψη ιδίως:

- α) το μήκος των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης,
- β) το μήκος και η βατότητα του οδικού δικτύου,
- γ) ο ορεινός, πεδινός ή νησιώτικος χαρακτήρας του Ο.Τ.Α.,
- δ) το επίπεδο των κοινωνικών εξυπηρετήσεων,
- ε) η δυνατότητα άντλησης τοπικών πόρων,
- στ) το πληθυσμιακό μέγεθος, οι πληθυσμιακές διακυμάνσεις ανά εποχές και η δημογραφική τάση,
- ζ) οι κλιματολογικές συνθήκες και ο αριθμός των σχολικών αιθουσών,
- η) οι περιβαλλοντικές συνθήκες.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν από 1.1.2000."

***Η παρ.5 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.10 του άρθρου 13 του Ν.2539/1997 (Α 244), όπως αυτός αντικαταστάθηκε από την παρ.5 του άρθρου 12 του Ν.2672/1998 (Α 290).Εναρξη ισχύος 1.1.1999

***Η παρ.6 καταργήθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 13 του Ν. 2538/1997 (Α 244) και οι επόμενες παρ.αριθμήθηκαν αντιστοίχως

6(7).

Η κατανομή των εσόδων της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου στους δήμους και τις κοινότητες γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, σύμφωνα με τα κριτήρια των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος άρθρου.

"Κατό την κατανομή μπορεί, ύστερα από αίτημα του Διοικητικού Συμβουλίου Διοδημοτικής ή Διακοινοτικής Επιχείρησης της παρ. 2 του άρθρου 277 του Π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α'), η ανώνυμη εταιρία της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 291 του ίδιου διατάγματος, να παρακρατούνται οφειλές των δήμων και κοινοτήτων, που προέρχονται από κατανάλωση νερού και αποκαμιδή και διάθεση απορριμμάτων και να αποδίδονται στις ως άνω επιχειρήσεις και εταιρίες, ύστερα από διαπίστωση, του ύψους και της αιτίας της οφειλής, από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας".

*** Τα άνω εντός " " εδάφια της παρ.6 προστέθηκαν με το άρθρο 17 Ν.3044/2002,ΦΕΚ Α 197/27.8.2002.

7(8). Πιστώσεις του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της παραγράφου 4 του άρθρου 74 του ν. 1622/1986 (ΦΕΚ Α' 92), καθώς και άλλες πιστώσεις που αποκεντρώνονται από κεντρικούς φορείς στην τοπική αυτοδιοίκηση κατανέμονται σύμφωνα με προϋποθέσεις, κριτήρια και διαδικασία που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών που εκδίδεται μετά πρόταση της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

8(9). Από τις συνολικές καθαρές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων αποδίδεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ποσοστό είκοσι το εκατό (20%).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατό το άρθρο 40 παρ. 3 του Ν. 2065/1992 (Α 113):

"Η αληθής έννοια της διάταξης της παραγράφου 9 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 είναι ότι, το θεσπιζόμενο απ' αυτήν έσοδο, αφορά μόνο τις εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων που πραγματοποιούνται στη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους, όπως αυτό ορίζεται από το άρθρο 5 παρ. 2 και το άρθρο 14 παρ. 1 περίπτωση (α) του ν.δ. 31/1969 περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού".

9(10). Από τα ποσά που εισπράττανται για τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων ποσοστό πενήντα τα εκατά (50%) αποδίδεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

10(11). Ο φόρος ακίνητης περιουσίας, που προβλέπεται από τα άρθρα 19 έως 35 του ν. 1249/1982 αποτελεί τοπικό φόρο των δήμων και κοινοτήτων. Από τα εισπραττόμενα έσοδα ποσοστό είκοσι τα εκατά (20%) αποτελεί κεντρικό πόρο των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και κατατίθεται στον ειδικό λογαριασμό της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. Το υπόλοιπο ογδόντα τα εκατά (80%) αποδίδεται στους δήμους και τις κοινότητες ανάλογα με την αντικειμενική αξία των ακινήτων της περιφέρειάς τους που υπόκεινται στο φόρο. Για τη βεβαίωση και είσπραξη και γενικά τη διαχείριση του φόρου της παραγράφου αυτής συνιστάται στην Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας ειδική υπηρεσία. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη σύσταση, την οργάνωση, τη στελέχωση, τη λειτουργία της ειδικής υπηρεσίας, και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζονται ο τρόπος προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων και οι διαδικασίες βεβαίωσης είσπραξης και απόδοσης φόρου).

*** Η παρ.11, η ισχύς της οποίας είχε ανασταλεί με την παρ.1 του άρθρου 15 του Ν.1882/1990 (Α 43) μέχρι να εκδοθούν τα προεδρικά διατάγματα που προβλέπονταν από την αυτή παρ.11 καταργήθηκε με την παρ.3 του άρθρ.37 του Ν.2065/1992 (Α 113).

11(12). Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του β.δ. 24-9/20.10.1958 (ΦΕΚ Α' 171) και του άρθρου 4 του ν. 1080/1980 (ΦΕΚ Α' 246), ενοποιούνται σε ενιαίο ανταποδοτικό τέλος. Το τέλος αυτό επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την αντιμετώπιση των δαπανών παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού, καθώς και κάθε άλλης δαπάνης από παγίως παρεχόμενες στους πολίτες δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα. Για τον καθορισμό του συντελεστή του τέλους και τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης του τέλους αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 25/1975 (ΦΕΚ Α' 74) όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 429/1976 (ΦΕΚ Α' 235) και του άρθρου 5 του ν. 1080/1980.

12(13). Ο προβλεπόμενος από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν.1080/1980 συντελεστής του φόρου ηλεκτροδοτούμενων χωρών ορίζεται από 6 μέχρι 25 δραχμές. Ο συντελεστής αυτός μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μέχρι είκοσι τα εκατά (20%) για κάθε οικονομικό έτος.

13(14). Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη ή εισφορές για υπηρεσίες ή τοπικά έργα της περιοχής τους, που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Τα τέλη αυτά ή οι εισφορές αυτές έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα. Το ύψος των τελών ή εισφορών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την ίδια απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

"Όταν το ύψος των τελών ή εισφορών κλιμακώνεται, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα έκτασης ή κτίσματος ή άλλη μονάδα υπολογισμού, η διαφορά του συντελεστή μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας κατηγορίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα εικοσαπλάσιο της πρώτης".

***Το εντός " " εδάφιο προστέθηκε από την παρ. 16 του άρθρου 11 του Ν.2503/1997 (ΦΕΚ Α'107).

14(15). Η κατανομή των πιστώσεων της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού για γενικές δαπάνες γίνεται προς:

- α) Δήμους καθώς και κοινότητες που αποτελούν αυτοτελώς γεωγραφική ενότητα του ν. 1622/1986.
- β) Δήμους που δημιουργούνται από συνένωση σ.τ.α. σύμφωνα με τις διαδικασίες του ν. 1622/1986.
- γ) Κοινότητες.
- δ) Αναπτυξιακούς συνδέσμους.

Με την κοινή απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού ορίζονται:

- αα) Η ποσοστιαία κατανομή της συνολικής χρηματοδότησης στις κατηγορίες α' β' γ' δ' της παραγράφου αυτής.

ββ) Τα κριτήρια κατανομής των παρών αυτών στους ο.τ.α. κάθε κατηγορίας.

Με σταθερά το ποσοστό του αθροίσματος των κατηγοριών β' και γ' στο σύνολο της χρηματοδότησης εφαρμόζονται τα κριτήρια του ν. 1622/1986 για τις συνενώσεις των ο.τ.α., με διπλάσιο συντελεστή για τους ο.τ.α., με διπλάσιο συντελεστή για τους ο.τ.α. της περίπτωσης β'.

***Μετά την κατάργηση της παρ.6 του παρόντος άρθρου με την παρ.10 του άρθρου 13 του Ν.2539/1997 (Α 244), οι επόμενες παράγραφοι αναριθμήθηκαν αντιστοίχως.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.6 άρθρ.12 Ν.2880/2001 ορίζεται μεταξύ άλλων ότι:

* Από τις πιστώσεις του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καλύπτονται στο εξής και οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, καθώς και οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού τους...."

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.1 άρθρ.14 Ν.3146/2003,με την οποία τροποποιήθηκε η παρ. 5 του άρθρου 8 Ν.3106/2003,ορίζεται ότι:

"Οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων ή υπηρεσιών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 3106/2003 (ΦΕΚ 30 Α'), καθώς και οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού τους Καλύπτονται στα εξής από τις πιστώσεις του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Για το έτος που θα πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση, οι εν λόγω πιστώσεις ενισχύονται με τα αντίστοιχα ποσά που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας για τη λειτουργία των ΚΕΦΟ του ΕΟΠ."

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.7 άρθρ. 17 Ν.3491/2006, ΦΕΚ Α 207/2.10.2006,ορίζεται ότι:

"7. Ο λογαριασμός που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υπό τον τίτλο "Πληρωμές Αποδοχών Κοινοτικών Υπαλλήλων", καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2007. Το υφιστάμενο στις 31.12.2006 χρεώστικό υπόλοιπο του εν λόγω λογαριασμού κεφαλαιοποιείται.

Το ανωτέρω χρεώστικό υπόλοιπο, καθώς και το εναπομείναν χρέος από την κεφαλαιοποίηση της παρ. 12 του άρθρου 17 του ν. 2744/1999 (ΦΕΚ 222 Α'), καλύπτεται από αποδοτέα έσοδα του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α') παρελθόντων οικονομικών ετών. Το ακριβές ύψος του ποσού, ο τρόπος καταβολής του, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας, Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από πρόταση του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Η προβλεπόμενη παρακράτηση στο σημείο β' της παρ. 12 του άρθρου 17 του ν. 2744/1999 παύει να διενεργείται από την 1η Ιανουαρίου 2007".